

23. 7. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odpovědnost členů představenstva za škodu při nezákonné výplatě dividendy

Pravděpodobně málokteré představenstvo odmítne vyplatit akcionáři dividendu z důvodu, že valná hromada rozhodla o výplatě dividendy v rozporu s obchodním zákoníkem. Jestliže však rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku skutečně bude nezákonné, hrozí představenstvu, že jeho jednotliví členové budou povinni nahradit škodu, která tím bude způsobena společnosti. Nejvyšší soud ČR ve svém nedávném rozhodnutí posuzoval podmínky odpovědnosti za škodu u člena představenstva, který zajistil výplatu dividendy akcionáři podle rozhodnutí valné hromady akciové společnosti přijatého ke konci roku na základě údajů z účetní závěrky za předchozí kalendářní rok.

Právo na podíl na zisku (dividendu) vzniká akcionáři podle § 178 odst. 1 ObchZ tehdy, když valná hromada podle hospodářského výsledku společnosti schválí její zisk k rozdělení. Odstavec 2 téhož ustanovení však zakazuje dělbu zisku mezi akcionáře za situace, kdy vlastní kapitál zjištěný z řádné nebo mimořádné účetní závěrky už je nižší nebo by se teprve až v důsledku rozdělení zisku stal nižším, než je základní kapitál společnosti zvýšený o v daném ustanovení vyjmenované položky.

I když rozdělení zisku mezi akcionáře schválí valná hromada, představenstvo akciové společnosti nesmí rozhodnout o výplatě dividendy mimo jiné v rozporu se shora citovaným zákazem. Pokud by přesto došlo k takové výplatě podílu na zisku, nemohli by se členové představenstva v souladu s § 179 odst. 1 věty druhé ObchZ zprostit odpovědnosti za škodu, která by tím společnosti vznikla.

Šestiměsíční lhůta jako nepřekročitelný mantinel

Ve svém rozsudku ve věci spis. zn. 23 Cdo 4284/2007 ze dne 30. září 2009, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR pod č. 80/2010, Nejvyšší soud ČR stanovil základní pravidlo ohledně toho, jaká účetní závěrka může být podkladem pro rozhodování valné hromady o výplatě dividendy a posuzování, zda její výplatě nebrání zákaz ve smyslu § 178 odst. 2 ObchZ. Vyšel přitom z ustanovení § 184a odst. 3 ObchZ, dle kterého se valná hromada koná nejméně jednou za rok, a to **nejpozději do šesti měsíců od posledního dne účetního období**. Toto ustanovení slouží k tomu, aby akciová společnost mohla mít účetní závěrku ověřenou auditorem a údaje ze svého účetnictví zveřejněné ve stanovených lhůtách. Šestiměsíční lhůta stanovená v § 184a odst. 3 ObchZ proto dle Nejvyššího soudu vymezuje období, dokdy by měla valná hromada odsouhlasit výsledky účetního období. Je ovšem ale také **lhůtou, ve které lze na základě výsledků takové účetní závěrky rozhodovat o rozdělení zisku**.

Toto pravidlo zajišťuje udržení základního kapitálu akciové společnosti, resp. naplnění hlavního účelu

ustanovení § 178 odst. 2 ObchZ. K tomu je totiž nezbytné, aby podmínky pro rozdělení zisku akcionářům byly ověřovány z účetní závěrky, jejíž údaje odráží aktuální stav účetnictví společnosti. K tomuto účelu nemůže sloužit účetní závěrka obsahující údaje o stavu majetku společnosti starší více než šest měsíců. Období šesti měsíců ode dne, ke kterému je účetní závěrka sestavena, lze chápat jako maximální, po které lze ještě vycházet z údajů obsažených v takové závěrce jako z údajů odrážejících skutečný stav účetnictví předmětné společnosti.

Valná hromada akciové společnosti tedy může rozhodnout na základě řádné účetní závěrky o rozdělení zisku akcionářům **pouze do šesti měsíců od posledního dne účetního období, kterého se tato účetní závěrka týká**. Valná hromada konaná po této lhůtě proto o rozdělení zisku podle této účetní závěrky nejenže nemůže vůbec rozhodovat, ale také nemůže ani měnit předchozí rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku.

Rozhodnutí valné hromady o výplatě dividendy přijaté po uplynutí dané lhůty na základě účetní závěrky za předchozí účetní období je tedy v rozporu s ustanovením § 178 odst. 2 ObchZ. Člen představenstva nesmí proto na základě takového rozhodnutí zásadně realizovat výplatu dividendy, jinak bude odpovědný za škodu způsobenou tím akciové společnosti.

Podmínky odpovědnosti za škodu

Nejvyšší soud ve svém recentním rozsudku ve věci spis. zn. 29 Cdo 2363/2011 ze dne 29. dubna 2013, navrhnutém k publikaci ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR, ovšem konstatoval, že sama skutečnost, že představenstvo rozhodlo o vyplacení dividend na základě rozhodnutí valné hromady, které porušuje § 178 odst. 2 ObchZ, **nevede bez dalšího k závěru o odpovědnosti členů představenstva za škodu tím společností způsobenou**. I v tomto případě je pro závěr o odpovědnosti za tuto škodu nutné posuzovat naplnění (obecných) podmínek odpovědnosti za škodu, tj. (i) zda byla porušena právní povinnost, (ii) zda vznikla škoda a (iii) zda existuje příčinná souvislost mezi porušením povinnosti a škodou.

Přestože to z textace ustanovení § 179 odst. 1 ObchZ není na první pohled zřejmé, nejedná se v něm o nic jiného než o specifikaci povinnosti člena představenstva jednat s péčí řádného hospodáře. Vyplývá z něj totiž pokyn, že pokud má člen představenstva jednat s péčí řádného hospodáře, musí před rozhodnutím o výplatě dividendy přezkoumat, zda usnesení valné hromady není v rozporu s ustanovením § 178 ObchZ. Člen představenstva, který tento pokyn nerespektuje, nejedná v souladu s požadavkem péče řádného hospodáře. Odpovědnost za škodu způsobenou vyplacením dividend v rozporu s ustanovením § 178 ObchZ je tedy **odpovědností za porušení péče řádného hospodáře**.

Vedle protiprávnosti spočívající v porušení péče řádného hospodáře je třeba dále posoudit, zda společnosti vůbec vznikla škoda. Ke vzniku skutečné škody (zmenšení majetkové sféry akciové společnosti) v této souvislosti postačuje, že akcionářům společnosti je vyplacena dividendy.

Příčinná souvislost je pak při výplatě dividend provedené členy představenstva podle rozhodnutí valné hromady, přijatého na základě účetní závěrky starší šesti měsíců, dána tehdy, pokud by při dodržení péče řádného hospodáře na straně členů představenstva akciová společnost dividendy nevyplatila. Z toho lze dle názoru Nejvyššího soudu ČR dovodit, že pokud by hospodářské výsledky společnosti aktuální ke dni rozhodování valné hromady dokládaly splnění podmínek § 178 ObchZ a valná hromada by podle nich mohla přijmout stejné či obdobné rozhodnutí o rozdělení zisku, jaké učinila valná hromada na základě údajů z účetní závěrky zachycující stav starší šesti měsíců, bude zpravidla **vyloučena příčinná souvislost mezi porušením povinnosti ze strany členů představenstva a zmenšením majetku společnosti**. Z důvodu absence příčinné souvislosti proto nebudou členové představenstva odpovídat akciové společnosti za škodu.

Na závěr je vhodné uvést, že právní úprava rozdělení zisku společnosti s ručením omezeným se v tomto aspektu značně liší od právní úpravy platné pro akciové společnosti (např. jednatel neodpovídá společnosti za škodu, pokud vyplatil společníkovi podíl na zisku v rozporu s právní úpravou, ale ručí za vrácení neoprávněně vyplaceného podílu společnosti), a proto lze v poměrech společnosti s ručením omezeným aplikovat pouze pravidlo, že valná hromada může rozhodovat o rozdělení zisku mezi společníky na základě řádné účetní závěrky jen do uplynutí šesti měsíců od skončení účetního období.

Mgr. Michal Červinka,
advokát

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: law.office@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)